

Міністерство освіти і науки України
НВК № 12 м. Рівного

КОНСПЕКТ УРОКУ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА ТЕМУ:

«ДВА ХРАМИ НАТАЛІЇ ЗЕМНОЇ (ЗУБИЦЬКОЇ) –

ПРИРОДА І ПОЕЗІЯ»

(Урок за творчістю Наталії Земної).

Вчитель української
мови та літератури
НВК №12 «Школа-ліцей»
м. Рівного
Солтис Тетяна Степанівна

Рівне, 2010

Тема: Два храми Наталії Земної (Зубицької) – Природа і Поезія. (Урок за творчістю Наталії Земної).

Мета: Подати учням відомість про Наталію Земну як поетесу, науковця, академіка Української екологічної академії (1995р.), президента Українського товариства природолікування «Зелена планета», лікаря-фітотерапевта, неординарну особистість; допомогти розкрити тематичну спрямованість збірки «Дзвони душі» і життєве кредо поетеси; розвивати творчу уяву школярів, формувати зацікавлення творчістю.

Форма проведення: усний журнал.

Обладнання: портрет Наталії Земної, виставка її книг «Ранок на Десні», «Серце у траві», «Дзвони душі», «Три любові», «Лікуємо ромашкою», «Усе знадобиться, що в землі коріниться», матеріали інтерв'ю Валентини Погонської з Наталією Зубицькою «Її величність – доля», виставка лікарських рослин «Цілюща сила рідної землі», малюнки учнів, на дошці виписано слова (Словничок), до яких звертатимемось впродовж уроку: **провізор** – (лат. передбачливий, той, хто піклується про щось) – аптечний працівник (фармацевт) вищої кваліфікації; **Євпраксія Всеволодівна** – сестра **Володимира Мономаха**, донька **Всеволода Ярославовича** (від другого шлюбу з донькою боярина Ясеня Анною) та онука **Ярослава Мудрого**.

У 1089 році вона стала німецькою цісарівною. Проте, як свідчать західні історики та літописці, наступні п'ять років життя з підстаркуватим цісарем були жорстокими і сповненими страждань. Врешті вона збігла від чоловіка. Спочатку знайшла тимчасовий притулок у княгині Тосканської, жалілася на чоловіка Папі Римському, десять років поневірялася Європою без засобів до існування. І лише 1106 року повернулася до **Києва** і пішла у монастир до старшої сестри Анни (**Янчин монастир**). Тут вона і доживала свій вік у благочесті. Похована була в **Успенському соборі Києво-Печерської Лаври**.

За смиренність і мужність у перенесенні випробувань Господь нагородив святу Євпраксію даром чудотворення: за її молитвою зцілювалися люди. В монастир часто приносили хворих для зцілення;

Євпраксія Мстиславівна (*Зоя, Добродія*; *1108 — †1172) – дочка київського великого князя **Мстислава Володимировича**, онука **Володимира Мономаха**.

З молодих років вивчила народну медицину, лікувала хворих (звідси ім'я «Добродія»).

Автор наукового трактату «Мазі» — першої відомої на **Русі** медичної праці (тепер примірник зберігається у флорентійській бібліотеці Лоренцо Медічі). В основу трактату покладено дані тогочасних наукових рукописів і власні спостереження. В трактаті немає рекомендацій, пов'язаних з

поширеними в медичній практиці 12 ст. марновірствами і забобонами.

1122 - вийшла заміж за візантійського царевича Олексія Комніна, сина імператора Іоанна II Комніна і дістала ім'я Зої.

ХІД УРОКУ

I. Повідомлення теми і мети уроку, мотивація навчальної діяльності школярів

1. Вступне слово вчителя

– Доброго дня, дорогі учні. Рада вітати вас у цей сонячний день, у такому ж гарному настрої, тим більше, що мова на сьогоднішньому уроці йтиме про неординарну людину, людину-легенду, поетесу, науковця, лікаря-фітотерапевта і просто жінку Наталію Земну (Наталію Петрівну Зубицьку), яка повертає людям можливість радіти життю, сили і натхнення для праці, зцілює душу і тіло людей.

На дошці ви бачите записану тему уроку. На виставці є збірки поезій митця, збірки про цілющі трави та є ще окремо виставка лікарських рослин.

– Над якими ж завданнями будемо працювати на уроці?

Добре відоме в Україні ім'я Наталії Зубицької як травника і цілителя, провізора й поетеси. Вона – перший лауреат премії імені Євпраксії, академік Академії екологічних наук. Її благородна душа, чистий розум, добре серце, любов до Рослини, Людини й України невичерпні.

До Наталії Петрівни їдуть люди з усієї України і не лише для того, щоб вилікуватися, зцілити душу й тіло, а ще й для того, щоб довідатися, що є життєвим кредо, святиною для поетеси, що дає їй сили, звідки черпає натхнення ця жінка, аби допомогти такій великій кількості людей.

У кожного з вас попереду своя життєва дорога, але яке кредо взяти з собою у життя, які внутрішні якості формувати в собі? Ось питання, які цікавлять кожну людину. І сьогоднішній урок у якійсь мірі допоможе вам визначитись, обрати правильний життєвий шлях.

Ще одне завдання уроку – ознайомитися з поезією Н. Зубицької, що визначили своє ставлення до творчості поетеси.

В ході уроку ви почуєте розповіді біографів, дослідників творчості поетеси, журналістів, що підготували уявне інтерв'ю з письменницею, почуєте розповіді шанувальників радіопередачі «Зелена планета», які підготували розповіді про лікарські трави і виставку, яку зможете розглянути після уроку.

Отже, урок наш буде побудовано у формі усного журналу, який складається з невеликої кількості сторінок, але досить важливих, щоб дати відповіді на поставлені проблемні питання.

Звернемо увагу на дошку.

Сторінка перша. Штрихи життєпису.

Сторінка друга. «Дзвони душі» (за однойменною збіркою поезій).

Сторінка третя. Радіопередача «Зелена планета».

(Запишемо тему уроку і план у зошити).

Отже, розгорнемо першу сторінку нашого літературного журналу, яка називається «Штрихи життєпису». А девізом життєвого шляху Наталії Петрівни є слова, які стануть епіграфом нашого уроку:

Є два храми для мене

На землі – не в раю:

В першій – сили черпаю

В другій – їх віддаю

Н. Зубицька

– Про які два храми говорить поетеса дасте відповідь в кінці уроку.

Учитель. Все в житті і в природі має свій початок, свої витoki.

За біблійними легендами кожна людина народжується там, де вона найбільш потрібна. Яка ж доля судилася Наталії Зубицькій? Послухаємо розповіді учнів-біографів про долю поетеси.

1. Розповіді учнів про життєпис Наталії Петрівни. (див. Додаток до уроку).

2. Розповіді супроводжуються читанням віршів автобіографічного характеру «Отчина і чужина», «Через Європу на візку» та ін.

Знають рідні і друзі найближчі

Та країни із мого села:

Нарадилась я на попелищі

І в полоні з дитинства була.

Мені з малку було вже відомо,

Як болять ноженьята малі

Поверталась я пішки додому –

До цілющої диво-землі.

Тож нікуди не їду із дому,

Тут мій рай і красуня Десна

А найкращі з усіх закордонів –

То для мене тепер чужина.

Учень.

Любов до рідної землі – головна думка твору, бо рідна земля для Наталії Петрівни – то цілюща диво-земля, незважаючи на те, що довелося пережити страшні події Другої світової війни, бачити попелища і пережити полон.

*Тож нікуди не їду із дому,
Тут мій рай і красуня Десна, –*

так пише поетеса.

Учитель. Виникає питання до біографів.

– Нині багато наших співвітчизників шукають «раю» поза кордоном.
Як ви ставитесь до цього?

(Відповіді учнів).

– Поясніть зміст рядків «*А найкращі з усіх закордонів – То для мене тепер чужина*».

(Відповіді учнів).

Тому і вирішила Наталія Петрівна Зубицька жити і працювати в ім'я добра, в ім'я людини на своїй, рідній землі.

Бо лише на батьківській землі відчуваєшся впевненим, лише вона дає наснагу, творчість, бадьорість.

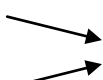
Наталія Петрівна – людина неординарна. Сила та енергія дарована їй з небес, від Бога.

Побачити душу поета, це значить доторкнутися до творчої скарбниці митця. Тож розглянемо поезії із збірки «Дзвони душі» і з'ясуємо, звідки ж черпає сили Наталія Петрівна. Перегорнемо другу сторінку нашого усного журналу, яка називається «Дзвони душі» за однойменною назвою збірки поезій.

*У цій книзі не вірші мої, а душа,
Що залишила тіло і в люди пішла.
А з собою взяла тільки крила...
І усю себе світу відкрила.*

Н. Зубицька

– Скажіть, а з якими поняттями асоціюється слово «дзвони» для українця? Створимо асоціативний ряд образів, зроджених словосполученням «дзвони душі». *(Пригадайте твори О.Довженка, М. Коцюбинського, О.Гончара).*

Дзвони, клепання коси, срібна струна співу жайворонка, передзвін дзвінке дощової води і, нарешті голос Божого храму і храму душі звучання

Отже, дзвони – це символ життєствердності, поклику життя.

Саме так можна розтлумачити назву книги Наталії Зубицької.

– Готуючись до уроку позакласного читання, ви познайомились з її поезією. Надамо слово дослідникам творчості Наталії Петрівни. Який висновок зробили вони, прочитавши збірку «Дзвони душі», про її тематику.

(Тематично збірка поезій різноманітна. Тут є вірші про природу, її маленьку часточку – людину, про її любов до України і українців. Ідейний

зміст окремих поезій настільки виразний, що його можна сформулювати афористично: вічна мудрість людини в паляниці звичайній живе; через роки, через віки – до Вчителя в науку; у єдиній сльозі – плач людей усієї Землі). Афоризми записано на дошці.

– У серці, у вдячній доччиній пам'яті живе образ найдорожчої людини – матері. Вона його опоектизувала у творі з промовистою назвою «Материн солодкий хліб».

Учень читає поезію.

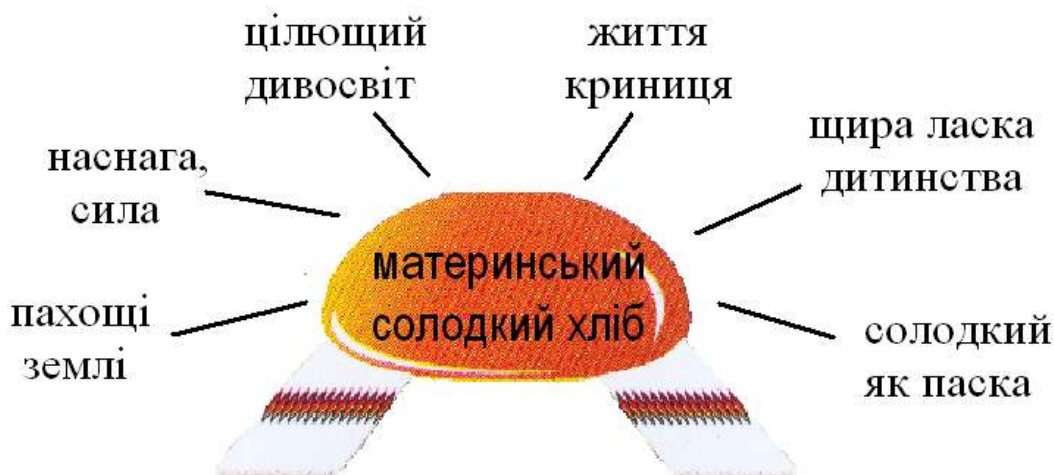
*Материн солодкий хліб,
Мов дитинства щира ласка.
На сніданок, на обід, –
Кажуть, що не хліб, а паска.*

*Материн солодкий хліб –
В крихті, в пахоцях, в усьому ...
З повоєнних давніх літ
Я черпаю сили в ньому*

*Материн солодкий хліб
Ще не раз і в снах присниться ...
То цілющий дивосвіт,
То життя мого криниця*

(У цій поезії центральним є образ хліба, у нашій уяві він асоціюється з образом матері. Поетеса добирає такі образи-символи, які допомагають передати слова вдячності найдорожчій у світі людині-мамі, і водночас розкрити символічність образу, що дає їй сили, наснаги, натхнення у нелегкій праці.

Ці сонячні образи-символи можна зобразити схематично.

– Зверніть увагу, що до слова хліб поетеса дібрала епітет «солодкий». Чому?

(Бо материнський, рідний, створений важкою працею берегині роду).

Хотілося б наголосити, що у поезії кожна строфа розпочинається рядками «Материнський солодкий хліб». Цей художній засіб (анафора) допомагає зрозуміти, що мати є берегинею роду, а хліб – найбільшою цінністю життя. Любов до матері і шана хлібові допомагають поетесі подолати життєві негаразди, повертати людям радість життя).

– У чому ж символічність образу хліба? (Хліб – то кров життя, це символ достатку, здоров'я, щедрості, довголіття, сили, доброти. У народі кажуть: «Хліб – усьому голова». А шанованих людей завжди зустрічають хлібом-сіллю. Синє небо і жовте колосся – це символіка нашої держави).

Отже, сонце – символ здоров'я	} тому не випадково ці образи поєднанні в одній поезії
хліб – достаток, кров життя	
мати – берегиня роду	

Учитель. Уявіть, що серед вас є кореспондент газети «Сім днів» (бо Наталія Петрівна співпрацює з цією газетою) і сама авторка збірки. Послухаємо уявне інтерв'ю.

Кореспондент. Ким для Вас, Наталіє Петрівно, є учитель?

Поетеса. Учителю! Стою перед тобою... Так було завжди, так має бути щодня, коли ми подумки чи вголос згадуємо своїх учителів. У кожної людини є найулюбленіший вчитель, якого вона пам'ятає все життя.

Вересень для мене завжди починається двома святами: першим днем осені – коли за плечима – ласкаве літо і найтепліші спогади про нього і святом знань, святом науки. Вони породжують світлі і теплі спогади про дитинство, про школу, незабутнього Вчителя.

Вчитель, що сіє розумне, добре, вічне є променем сонця в душі кожної дитини.

Учитель. Яким бачить цей образ поетеса? Який висновок по працю вчителя можна зробити? Звернемося знову до групи дослідників творчості Наталії Петрівни.

Учень читає вірш «Учитель».

*Відлетіло дитинство за обрій лелекою,
Де нас вчили творити добро і красу.
А твій образ, мов казку, з країни далекої
Недоторканим скарбом я в серці несу.*

*Променилися сонцем твої тихі уроки,
І зорею світилось наймиліше у світі ім'я.
На життєвих шляхах – через відстані й роки
Придавалася завжди наука твоя.*

*Завжди світить твій образ крізь хвилі, грозу і негоду,
Наче промінь життя на своїй, українській, землі
Мій навчитель, ти зоряна мудрість народу.
Доки сонця і світу, я вклоняюся вам, Вчителі!*

Учень. У цьому вірші митець знаходить поетичні наймення для вчителя, які теж є символічними.

З поезії можна зробити висновок, що праця вчителя важлива і потрібна, а образ вчителя є дорогим для поетеси. Крім того, люди високих справ завжди морально чисті і внутрішньо шляхетні.

Учитель. Звернемося знову до наших журналістів, які продовжать інтерв'ю.

Кореспондент. Що спонукало Вас, Наталіє Петрівно, взятися за нелегкий труд опанувати праці відомих лікарів-фітотерапевтів Носалів, вивчити дивовижний і загадковий світ рослин, а потім – допомагати людям зцілювати душу і тіло?

Поетеса. У кожної людини є своя доля. Доля – це стежка, якою вона повинна пройти усе своє життя. Ви знаєте, що Бог дає долю, але людина робить свій вибір, сама шукає цю стежку. На цьому шляху пошуків буває багато труднощів, різних випадків. Були вони і в мене. Я ніколи не задумувалась над тим, що в сльозі однієї людини можна почути плач багатьох людей Землі – рідної, натруженої, багатостраждальної.

Таке почуття охопило мене раптово, наче вогнем обпекло. Із далекого села до Аптеки народних ліків приїхав чоловік. Він сів, поклавши на коліна вироблені, у зморшках, мов борозни, руки і промовив тремтливим голосом: «Як же його жити, коли не можна робити? Хіба хто зрозуміє, що он весна, земля-годувальниця кличе, а господар не йде до неї...» І раптом на його натружені руки впала важка чоловіча сльоза – то людське страждання, а докруг – вулкани людського болю, невиплакане море сліз. Саме з цієї чоловічої сльози і народилася поезія «Плачі моєї України», а згодом – мрія допомогти людям.

1. (Учень виразно читає поезію «Плачі моєї України»).
2. Учні розкривають зміст метафори «Аж німіє Земля від страждань».

3. Знаходять у творі інші метафори і пояснюють, що вони передають.

Учитель. Багато поезій Наталя Зубицька присвятила нелегкій, але такій потрібній професії лікаря: «Дзвінок порятунку», «До портрета лікаря» та ін.

Саме лікар щодень йде на жертвність, не шкодуючи сил, допомагає іншим, згоряючи сам, збільшує людям кількість сонячних днів.

Через мудрість вчителя, силу землі і працю лікаря зцілюється тіло і душа людини.

Отже, лікар є своєрідним променем надії для людини.

Наступна поезія висвітлює ще одну грань життєвого кредо поетеси.

(Слово дослідникам творчості поетеси).

(Учень читає вірш «До портрета лікаря»)

*Завжди уважний, в білім халаті,
На скронях – зоряна сивина.
Примружив очі зеленкуваті,
Важка робота – не новина.*

*Скільки ж ти бачив горя людського!
Все по краплині в серце ввібрав.
Вірять, що суцця твоя допомога,
Іскри надії – ліки із трав.*

*В житті бували суворі іспити,
Всі на «відмінно» складав їх ти.
Вчився в народі трудитись, мислити,
Щоб тільки хворим допомогти.*

*Творчість, робота – душі ознаки,
Міг недоїсти і недоспати ...
Якби списати слова подяки,
Томів би вийшло із 25.*

*Як змалювати твого портрета,
Слово глибинне і сутнє знайти?
Коли ти сам – живодайна Планета,
Зводиш до серця духовні мости.*

Завдання: Спираючись на текст поезії складіть літературний портрет лікаря.

(З учнівських зошитів:

Читаючи поезію, наповнену гуманістичним звучанням, перед нами постає благородний образ чуйної, мужньої, уважної, сильної людини у білому халаті, яка виконує високу і жертвну місію – рятує людське життя,

відвойовує у недуги сонячні дні. Є один відомий вислів: *«Істинний лікар той, у кого співчуття домінує над усіма іншими якостями»*.

Образ лікаря у поезії є також і символічним. Це живодайна Планета, що зводить до серця мости. Таким є ліричний герой поезії).

Учитель. На основі проаналізованих поезій скажіть, то звідки ж черпає сили, знання, бажання лікувати людей Наталя Зубицька? Чому обрала псевдонім Земна?

Яке життєве кредо поетеси?

(Відповіді учнів).

(Тут можна звернутися до афористичних рядків, які впливають з ідейного змісту проаналізованих поезій:

Вічна мудрість людини в паляниці звичайній живе.

Через роки, через віки – до Вчителя в науку.

У єдиній сльозі – плач людей усієї Землі.)

} написано на дошці

Учень. Тому Наталя Зубицька і пише:

Є два храми для мене

На землі – не в раю:

В першій – сили черпаю, – сила природи лікарських трав

В другій – їх віддаю. – лікарня – храм, де відбувається зцілення.

Отже, це і є життєвим кредо поетеси – жити в ім'я добра на землі, в ім'я людини. На це і спрямована вся подвижницька діяльність цієї жінки.

Учитель. Перегорнемо третю сторінку нашого усного журналу.

Шанувальники радіопередачі «Зелена планета» розкажуть нам про цілющі властивості лікарських рослин.

А потім ви зможете розглянути виставку цих рослин.

(Розповіді групи учнів про лікарські рослини).

1. Розповідь про ромашку.

2. Розповідь про материнку. Поезія «Материнка цвіте».

3. Інші розповіді.

Учитель.

– Зробимо висновки.

– Яке у вас склалося про Наталю Зубицьку особистість, лікаря-фітотерапевта, поетесу?

(Відповіді учнів).

(Перед нами вимальовується образ чуйної жінки і людини великої сили волі, великого розуму і благородних почуттів.

Дивлячись на портрет поетеси, можна сказати, що погляд поетеси особливий, світиться розум і глибока любов до людей, є у портреті і сум та біль від того, що люди хворіють.

Народна мудрість світиться в кожній рисочці її обличчя.

Наталя Земна – це людина, яка живе в ім'я добра на землі, в ім'я людини).

– Які основні мотиви збірки «Дзвони душі»?

(– Любов до рідної землі;

– шана і повага до вчителя, лікаря, людини-трудівника;

– величність образу хліба;

– любов до людей;

– праця в ім'я добра на землі).

– Чи можна сказати, що любов до людей рухає пером поетеси?

– У чому полягає значення творчості Н. Зубицької?

(Поезія має велику силу. Як ліки зцілюють тіло людини, так поезія зцілює душу, підказує звідки черпати сили, знання, терпіння, вчить творити добро і жити в ім'я людини).

Домашнє завдання. Підготувати відгук про книжку Н.Зубицької «Дзвони душі».

ДОДАТОК 1.

Урок за творчістю Н. Зубицької

1. Знають рідні і друзі найближчі
Та країни із мого села:
Народилась я на попелищі
І в полоні в дитинстві була.

Мені змалку було вже відомо,
Як болять ноження малі;
Поверталась я пішки додому –
До цілющої диво-землі.

Тож нікуди не їду із дому,
Тут мій край і красуня Десна...
А найкращі з усіх закордонів -
То для мене тепер чужина.

2. Материн солодкий хліб,
Мов дитинства щира ласка.
На сніданок, на обід, -
Кажуть, що не хліб, а паска.

Материн солодкий хліб –
В крихті, в пахошах, в усьому...
З повоєнних давніх літ
Я черпаю сили в ньому.

Материн солодкий хліб
Ще не раз і в снах присниться...
То цілющий дивосвіт,
То життя мого криниця.

4. Відлетіло дитинство за обрій лелекою,
Де нас вчили творити добро і красу.
А твій образ, мов казку, з країни далекої
Недоторканим скарбом я в серці несу.

Променилися сонцем твої тихі уроки,
І зорею світилось наймиліше у світі ім'я.
На життєвих шляхах – через відстані й роки
Придавалася завжди наука твоя.

Завжди світить твій образ крізь хвилі, грозу і негоду,
Наче промінь на своїй, українській, землі.
Мій навчитель, ти – зоряна мудрість народу.
Доки сонця і світу, я вклоняюся вам, Вчителі.

5. Найболючіше плачуть недужі
Так одвіку було і всякчас...
То здригаються праведні душі,
І земля чує кожного з нас.

Я той плач у собі відчуваю,
То мій подих – і вдень і вночі,
То від житечка до небокраю –
України моєї плачі.

Плаче, стогне планета зелена,
Мов знедолене хворе дитя,
Її стогін – у серці у мене,
Мов останнє благання життя.

Мов душа, що відчувала отруту,
І конає уже в самоті.
Забирає життя на спокуту,
Щоб за мить розіпнуть на хресті.

Тож рятуймо покривджені душі –
Ті, що прагнуть стрімких поривань...
Найболючіше плачуть недужі –
Аж німіє Земля від страждань.

6. Завжди уважний, в білім халаті,
На скронях – зоряна сивина,
Примружив очі зенкувати,
Важка робота – не новина.

Скільки ж ти бачив горя людського!
Все по краплині у серце ввібрав.
Вірять, що суцця твоя допомога,
Іскри надій – ліки із трав.

В житті бували суворі іспити,
Всі на „відмінно” складав їх ти.
Вчився в народі трудитись, мислити,
Щоб тільки хворим допомогти.

Творчість, робота – душі ознаки
Міг недоїсти і недоспати...
Якби списати слова подяки,
Томів би вийшло із 25.

Як малювати твого портрета,
Слово глибинне, і сутнє знайти
Коли ти сам – живодайна Планета,
Зводиш до серця духовні мости.

Материнка цвіте

Материнка цвіте у деснянському літі,
Я той цвіт ще з дитинства у серці ношу.
З ним душі моїй легше в тривожному світі
Материнка втішає і біль, і сльозу.

Материнка цвіте в материнському житті,
Я в задумі своїй поруч з нею стою.
То навчає вона на землі своїй жити.
І навчає любити всю землю свою.

ДОДАТОК 2.

«Кожен хворий, окрім ліків, хотів би, щоб його вислухали, щось порадили, запропонували і, певна річ, сподівався на таке щире, очікуване, рятівне слово».

Н.Земна

Земна Наталія Петрівна

Академік Української екологічної академії (1995 р.). Президент Українського товариства природолікування *"Зелена планета"*, спеціальний дозвіл (фітотерапія) NQ 805 від 707.2003 р. Нагороджена орденом "За заслуги" III ступеня (1997 р.). Лауреат премії імені В.І.Вернадського (1994 р.), перший (і поки єдиний) лауреат премії імені Євпраксії (1995 р.), лауреат премії "Дружба" Міжнародного гуманітарного фонду імені О.С. Пушкіна (1993 р.).

Народилася 5 січня 1942 року в с. Крехаїв на Чернігівщині. Трудова біографія розпочалася одразу після закінчення середньої школи. Наталія Земна людина неординарна, обдарована, допитлива. Маючи неабиякий потяг до знань, закінчила три вищі навчальні заклади: Київський інститут культури (1979 р.), Московський інститут літератури (1981 р.) та курси з нетрадиційної медицини при Українській асоціації з народної медицини (1993 р.).

Разом з іншими народними цілителями чимало зусиль доклала для відродження народної медицини. З 1991 р. по 1998 р. завідувала Аптекою народних ліків. Нині є засновником і керівником мережі аптек *"Зелена планета"*. На практиці проводить прийоми людей, які потребують зцілення, її діагностичні методи базуються на багатовіковому досвіді української народної медицини.

Постійно продовжує вивчати рослинний світ, досліджує лікувальні властивості рослин. Дослідницька робота дала змогу створювати лікарські засоби із цілющих трав. Наталія Земна є автором (у співавторстві та особисто) багатьох лікарських засобів, ЯКІ визнані експертами науково-медичних установ високоефективними.

Н.П.Земна – автор низки анотацій, науково-популярних видань. Зокрема:

"Аптека народних ліків" (1992 р., у співавторстві), "Для Вашого здоров'я" (1993 р., у співавторстві), "Ребенка лечит природа" (2001 р., у співавторстві), "Аптека *"Зелена планета"*" (2002 р.), "Усе знадобиться, що в землі коріниться" (2001 р.). Окрім того, в її творчому доробку 5 поетичних книжок: "Ранок на Десні" (1994 р.), "Серце у траві" (1995 р.), "Дзвони душі" (1996 р.), "Три любові" (2000 р.), "Покоси" (2003).

Широко відома Просвітницько-культурна діяльність Наталії Земної.

Широкої популярності набули її радіопередачі, зокрема авторська програма *"Зелена планета"*, яку Наталія Петрівна веде з 1993 р. Понад п'ять років школярі та дошкільнята з нетерпінням чекали її радіопередач "Зелений світ", "Барвисті сторінки". Започаткувала вона і бібліотечку *"Зеленої планети"*, в якій у поетичній формі, цікаво й доступно розповідає малюкам про цілющі рослини.

Цілительську та просвітницьку діяльність Наталії Земної високо оцінила Українська Православна Церква Київського Патріархату, нагородивши її орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира III ступеня (2002 р.).

Ім'ям Наталії Земної названо одну з малих планет.

Траволікування – одна з найрозвинутіших галузей народної медицини – стало праматір'ю сучасної офіційної медицини. Водночас воно ІСНУЄ як власне традиційна народна медицина, досвід, спостереження і дослідження якої передаються із покоління в покоління через усні перекази, традиції, обряди.

Лабораторією народних цілителів була і є сама природа. Досліджуючи її, людина завжди відчувала себе дитям природи, лише невеличкою її часточкою. Адже основа будови всього живого на Землі одна й та сама – клітина.

Рослини, на відміну від хімічних ліків, діють м'яко, ніжно. При лікуванні хронічних хвороб їх можна застосовувати тривалий період. Звичайно, лікування рослинними засобами потребує часу, терпіння і, особливо, віри. Проте, вилікувавши хворобу один раз, можна не боятись, що вона повернеться. Адже немає захворювання у людини, яке не можна було б вилікувати за допомогою рослин, і немає на землі рослини, яка б не лікувала ту чи іншу хворобу.

"Зелена планета" має нині **понад 200 лікарських прописів (рецептів)**, які базуються на досвіді траволікування не одного покоління. Відібрані й удосконалені найефективніші рецепти. Ними лікують величезну кількість захворювань, особливо хронічних, усіх органів і систем людського організму. Серед них – серцево-судинні, нервово-психічні захворювання, захворювання органів травлення, сечостатевої системи, органів дихання імунної й ендокринної систем і багатьох інших.

"Зелена планета" має **понад 40 аптек** у великих містах та обласних центрах України, де кожний може отримати **безкоштовну консультацію**, діагностику та ліки з пригорщі самої Матінки-Природи.

Дід Данила Зубицького був знахарем

Деякі рецепти приготування ліків з рослин Данило Зубицький отримав у спадщину від свого діда, який був знахарем, або, як кажуть сьогодні, народним цілителем. Решту довелося "збирати" по всій Україні та Болгарії. Своїми знаннями з народної медицини ділилися знахарі-травники, фітотерапевти, пастухи, лісники. Дію отриманих ліків перевіряли на практиці. В результаті з зібраних понад тисячу рецептів залишилися тільки 600 найефективніших. За ними виготовляють 200 препаратів, хоча спочатку було лише 12. На думку Наталії Зубицької, "підприємство поки що не спроможне виготовляти весь асортимент розроблених ліків. Але є надія, що згодом воно перетвориться на великий завод чи фабрику".

Наталія Зубицька – народна цілителька, дійсний член Української екологічної академії наук. Знається на українській, болгарській та східній (в'єтнамській) народній медицині. Понад 20 років вивчала лікарські рослини. Народної діагностики вчилася у свого чоловіка – Данила Зубицького, який є академіком Української екологічної академії наук. Його батько – лікар, дід – знахар. Свої знання подружжя Зубицьких намагається передавати дітям, які вирішили пов'язати життя з медициною.

Використана література.

1. Кливенюк Надія. «Дзвони душі, щедрої на добро».(Урок за творчістю Наталії Зубицької).//Дивослово. – [2004?]. – №4?. – С. 72 – 73.
2. Погонська Валентина. Її величність – доля.// Сім днів. – 2001. – №4. – С.9.